

סימן קצא

דם במי רגלים

משנה (נדה נט, ב): "האשה שהיא עושה צרכיה וראתה דם: ר"מ אומר: אם עומדת טמאה, ואם יושבת - טהורה. ר' יוסי אומר: בין כך ובין כך טהורה. איש ואשה שעשו צרכיהן לתוך הספל ונמצא דם על המים: ר' יוסי - מטהר. ור"ש - מטמא, שאין דרך האיש להוציא דם אלא שחזקת דמים מן האשה".

גמרא: (בפשוט דנה לדעת ר"מ) "מ"ש עומדת? דאמרינן: מי רגלים הדור למקור ואייתי דם. יושבת נמי נימא מ"ר הדור למקור ואייתי דם! אמר שמואל: במזנקת (בקילוח, ולא הדור מי רגלים למקור). מזנקת נמי דלמא בתר דתמו מיא אתא דם! א"ר אבא: ביושבת על שפת הספל ומזנקת בתוך הספל, ונמצא דם בתוך הספל. דאם איתא דבתר דתמו מיא אתא, על שפת הספל איבעי ליה לאשתכוחי... אמר שמואל: הלכה כר' יוסי. וכן אורי ר' אבא".

השיטות בראשונים:

א. רש"י, רמב"ם, רמב"ן, רשב"א הבינו כפשט הגמרא שכל הדיון הוא אליבא דר"מ. אך לר' יוסי - בין עומדת ובין יושבת, בין מזנקת ובין שותתת, בין בתוך הספל ובין בשפתו - בכל ענין טהורה (ובגמרא נאמר שזה אפילו בהרגשה, שתולין ההרגשה במי רגלים).

ב. טור בשם רא"ש ותוס' הסבירו שהמשנה דברה רק במזנקת, ולא בשותתת.

ולכן: בעומדת ושותתת (שיש תרתי לריעותא) - לכו"ע טמאה.

בעומדת ומזנקת - נחלקו: ר' מאיר - טמאה, ר' יוסי - טהורה.

ביושבת - לר' יוסי טהורה בכל ענין. לר"מ טמאה, אא"כ יושבת על שפת הספל ומזנקת לתוך הספל, ונמצא דם בתוך הספל.

ג. הגמ"י בשם המהר"ם והמרדכי הסבירו שהגמרא דיברה גם לר' יוסי. וכיון שר' יוסי לא חלק על ר"מ ביושבת - י"ל דאף לר' יוסי אינה טהורה ביושבת, אא"כ יושבת על שפת הספל, ומזנקת לתוך הספל ונמצא דם בתוך הספל.

ולא נחלקו ר"מ ור"י אלא בעומדת ומזנקת (כני"ל).

ד. שיטת ר"ח - כל מחלוקת ר"מ ור' יוסי נאמרה לטהרות בלבד. ואילו לבעלה - בכל אופן טמאה מדרבנן (משום כתם), מלבד כאשר יש ג' לטיבותא (יושבת, מזנקת, בתוך הספל) - שאז טהורה.

הר"ן דחה דבריו (שיטת הר"ח הובאה בשם הגמ"י), וכתב שאין הר"ח חתום על שיטה זו.

התוס' והרא"ש כתבו ג"כ את שיטת הר"ח כך.

להלכה:

השו"ע - פסק כרמב"ם, רמב"ן ורשב"א להתיר בכל גווני (וכתב עוד בב"י, דאף שלדברי ר"ח יש ראייה חזקה, מ"מ לא דוחים דברי הפוסקים שהתירו בכל גווני).

הרמ"א - הביא את שיטות התוס' ורא"ש, ואת שיטת הר"ח, וסיים שנהוג כשיטת הר"ח, שכדי להתיר צריך ג' לטיבותא (יושבת, מזנקת ובתוך הספל).

איש ואשה שעשו צרכיהם - ונמצא דם

כתב **הרמ"א** - "ודוקא כשנמצא הדם בספל שהיא משתנת שם לחוד, אבל אם נמצא בספל שאיש ואשה מטילין שם מים, טהורה בכל ענין".

והסביר **הש"ך** (סק"ו) דאיכא ס"ס: ספק מן האיש, ואת"ל מהאשה - שמא לא מהמקור בא.

רואה ללא כאב (ברמ"א קטע 4)

א. רואה דם רק במי-רגלים - מחלוקת הראשונים הני"ל.

סימן קצא, עמוד 2

ב. רואה דם רק בבדיקה לאחר הטלת מ"ר, ובזמן הטלת מ"ר לא ראתה - טמאה לכו"ע (שאינן לה במה לתלות), אא"כ יש לה מכה - דין פשוט.

ג. רואה דם בהשתנה וגם רואה אח"כ בבדיקה:

מרדכי, הגה"מ, אגור - טמאה.

רא"ש ור"ן - טהורה (מפני שדם זה הוא תמצית הדם שיצא עם מי רגליה).

רמ"א - ויש להחמיר.

ש"ך (סק"ח) - אין זו חומרא, אלא טמאה מעיקר הדין.

רגילה לראות דם בהשתנה: כתב **המרדכי** - שאין לה היתר לבעלה, אא"כ יעקר ממנה ג' פעמים. ואם בג' פעמים לא תמצא - תו לא חיישא, ואפילו לא צריכה בבדיקה. וכ"פ **הרמ"א**.

רגילה לראות לפרקים: **מרדכי** - קובעת וסת אם הפרקים שווים, בקבוע או בדילוג. וכ"פ **הרמ"א**.

רואה כשיש כאב (קטע 3 ברמ"א)

א. רואה בתוך מי רגליה - טהורה בכל ענין (ידיים מוכיחות שיש לה מכה).

ב. מוצאת דם בבדיקה אחר הטלת מ"ר - י"א שטהורה, ויש מחמירין ומתירין אותה רק במקרה שיש לה וסת קבוע, ומותרת ע"י בדיקה (כלומר, שתשתין, ובזמן ההשתנה יהיה מוך במקור). וכתב **הרמ"א** שנהוג כמחמירים.

והאי בבדיקה, כותב **הרמ"א**, צריכה להעשות ג' פעמים, ואז אם מצאה המוך נקי - מותרת בלא בדיקה שלא בשעת וסתה. אך **הדגמ"ר** חולק, וסבירא ליה דסגי בבדיקה פעם אחת, שאז אם מוצאת דם בצדדים נודע שיש לה מכה במקום מ"ר (ומה שכתב **המהרי"ל** שצריך ג' בדיקות, הוא במקרה שלא מצאה כלל דם, ולא ראתה במ"ר - שאז כדי לעקור צריך ג' פעמים).

דגמ"ר - במקרה שמוצאת דם בצדדים - סגי בבדיקה אחת, דמוכח שזה מכה. לא מצאה כלל דם - צריכה ג' פעמים כדין כל וסת כדי לעקור.

מוצאת בבדיקה ובמי רגלים קרטין (קטע זה ברמ"א)

תשובת הר"ן: אם מוצאת בבדיקה ובמי קרטין, ובשעת וסתה או לעיתים רואה כשאר נשים - טהורה, שאינו דם, אלא רק חול שדרכו להולד בכליות. וכ"פ **הרמ"א**.

ש"ך, ט"ז בשם הב"ח: ואינה צריכה בזה לבדוק ע"י הטלה בפושרין.

ט"ז: קרטין שנמצא ללא קשר למ"ר, יש בזה שני היתרים: א. מכח עצמות הקרטין שנוולד בכליות, ואפילו אינה מרגשת כאב. ב. מכח מכה שיש לה (שמרגשת כאב) וזה אפילו בדם גמור.

חכ"צ ועוד אחרונים: חלקו על תשובת ה"ט"ז הנ"ל, וכתבו שהמתיר הרי הוא מתיר איסור כרת (בפת"ש סק"ז).